

Case study č. 4:

„Projekt příprava snoubenců“

Díky case study (neboli případové studii) **jsme schopni studovat konkrétní program, událost či nástroj v oblasti rodinné politiky a následně jej generalizovat za účelem inspirace a potenciálního využití daného případu** pro další kraje a obce (Veselý, Nekola 2007). Následná case study představí Projekt příprava snoubenců, který se zabývá snahou o posílení rodičovských kompetencí a upevnění vztahů v rodině. Case study také doporučí praktické typy k realizaci obdobných projektů.¹

Cíl projektu:

Cílem projektu je primárně posílení rodičovských a partnerských kompetencí v situaci, kdy snoubenci stojí před zásadním životním rozhodnutím v podobě uzavření manželství a příprava na tuto novou životní roli může mít zásadní na následný průběh a dopady společného manželského soužití. Projekt také cílí na posílení hodnoty rodiny ve společnosti a zdůraznění důležitosti dobrých partnerských a rodinných vztahů.

Popis projektu:

Projekt příprava snoubenců je pořádán organizací Centrum pro rodinu² ve městě Krupka v Ústeckém kraji. Centrum pro rodinu má s přípravou snoubenců již bohaté dlouholeté zkušenosti, zabývá se jí již od roku 2005 a programem již prošlo velké množství snoubeneckých dvojic.

Příprava snoubenců spočívá ve společném poznávání, upevňování společného vztahu a v přípravě na společné řešení potenciálních problémů a překonávání překážek, které se mohou v manželském soužití vyskytnout. Před vstupem do manželství je naprosto stěžejní vyjasnit si očekávání, postoje a hodnoty týkající se důležitých partnerských témat a přirozeně tak rozvíjet (před)manželský vztah.

¹ Tato case study vychází z Projektu příprava snoubenců. Původní příspěvek dobré praxe je možné nalézt ve Sborníku dobré praxe rodinné politiky v krajích zde: http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/images/Sbornik_dobre_praxe.pdf.

² Více informací o Centru pro rodinu zde: <https://www.centrumprorodinu.cz/>

V manželství máme tendenci napodobovat vzorce chování, které se na nás promítly od vlastních rodičů. Ne vždy jsou však tyto vzorce vhodné a málokdy si tento výrazný dopad uvědomujeme. Před vstupem do manželství je nutné se s těmito vzorci seznámit a naučit se reflektovat jejich možné dopady na manželské soužití. Cílem programu je pak právě osvojení takových hodnot, které umožňují získání náhledu na fungování rodinného života a snižují riziko eskalace manželských konfliktů.

Kurzy přípravy probíhají na mnoha místech v České republice. Centrum pro rodinu tuto službu nabízí zdarma, někde snoubenci přispívají symbolickou částku na kurzovné. Kurzy jsou pak vedeny manželskými páry, které již mají bohatou bezprostřední zkušenost manželského soužití a jsou k vedení kurzů speciálně vyškoleni. Snoubenci jsou často mladí lidé či lidé, kteří již prošli neúspěšným manželstvím. Díky komunikaci se zkušenými manželskými páry pak mohou snoubenci poznávat přínosy i úskalí manželského života a získat obecně platné principy od osob, které řadu manželských strastí i radostí společně úspěšně absolvovali. Domluva na přípravě může proběhnout jak skrze Centrum pro rodinu, tak individuálně přímo s manželskými páry. Kontakty na páry, které se věnují poskytování kurzů předmanželské přípravy jsou uvedeny na webových stránkách Centra pro rodinu.

Součástí kurzu je soubor otázek, které mají snoubenci za úkol doma společně prodiskutovat v domácím prostředí, zodpovědět je a identifikovat tak rozdílné i společné pohledy a postoje. Na dalším setkání jsou pak otázky řešeny spolu se zkušenými manželskými páry, případně i ostatními zúčastněnými snoubenci a dochází k adekvátní komunikaci ohledně společných i rozdílných názorů či odhalených nesrovnalostí. Je však na vůli snoubenců, jaké informace chtějí sdílet s ostatními. Na setkáních je diskutována řada témat, jako je například psychologie muže a ženy, rodičovství či intimní oblast manželského soužití.

Projekt přípravy snoubenců se setkává s množstvím pozitivních reakcí od absolventů kurzů. Příkladem mohou být následující komentáře:

- **František a Lída**

„Liduška moc chtěla touto přípravou projít, tak jsem souhlasil. První manželství se mi nepovedlo, jsem rozvedený a z předešlého vztahu mám dva syny. Víím moc dobře, že tato skutečnost je pro nový vztah velkou zátěží, i proto jsem s přípravou souhlasil a docela se těšil, co se o manželství dozvím nového. Již při první návštěvě jsem byl překvapený, jak otevřeně

jsme všichni mezi sebou mluvili a na co všechno přišla řeč. Každé setkání přineslo mnoho obohacení. Při setkávání jsem také pochopil, co pro Lidušku manželství znamená, jakou hloubku pro ni tato instituce představuje. Na konci každého setkání jsme dostali domů otázky, o kterých jsme si měli spolu promluvit. Oba jsme se shodli, že společně strávený čas diskusí nad otázkami byl pro nás velmi důležitý. Na příštím setkání jsme o nich mluvili všichni. Bylo pro mě milé překvapení, že druzí řeší podobné otázky jako my. Uvědomil jsem si mnoho věcí, které jsem dříve bagatelizoval. Možná proto mi také předešlý vztah nevyšel. Díky za vše.“

Fanda

- **Honza a Klára**

„Příprava na manželství, to byla skvělá volba, užitečně strávený čas a investice do našeho vztahu! Líbilo se mi, že byla svoboda v tom, zda se k určité otázce vyjádříme nebo ne. Někdy bylo téma pro mě tak osobní, že jsem si vše musel sám v sobě nejdříve uspořádat, než začnu mluvit přede všemi. Nejvíce mne zasáhla tzv. sociální děloha, kde jsme se dozvěděli, kdy dítě potřebuje více matku, v jiném období zase otce a proč se to tak děje. Jakou úlohu má matka, jakou otec. Sám jsem vyrůstal jen s mamkou a nyní vidím, jak mi přítomnost táty chyběla. No, snad to my s Klárou zvládneme s dětmi líp. Moc se těším na společný život, líbí se mi i to, že svatbou na sebe přijmu závazek, je to takové chlapské rozhodnutí, a to mi sedí. Prostě žádná zadní vrátka, ale naplno žít a snažit se o porozumění. A až přijdou děti? Nesmírně se na ně těšíme oba dva.“

Honza

Case study aneb praktické informace k uskutečnění obdobných projektů:

V následující části se zaměříme na doporučení, praktické rady a informace k realizaci obdobných aktivit a projektů.

Projekt přípravy snoubenců hodnotíme jako velmi přínosný. Jeho benefity spočívají v podpoře manželského soužití a v systematickém rozvoji rodičovských a partnerských kompetencí přirozenou formou, která je založena na komunikaci snoubenců se zkušenými manželskými páry. Jedná se tak o důležitý nástroj prevence rozvodovosti.

Zajištění chodu a organizace projektu:

- Výhodné je **pravidelné konání kurzů** (např. na týdenní bázi), kde mají účastníci možnost kontinuálně postupovat, sledovat svůj pokrok a seznámit se s ostatními páry, se kterými během opakovaných setkání sdílí své výsledky. Vhodným doplňkem je však i **pořádání občasných jednorázových či krátkodobých akcí, prezentací, besed či workshopů** na téma manželského soužití a podpory rodičovských a partnerských kompetencí. Právě zde se mohou s aktivitami seznámit i snoubenci, kteří se zatím například teprve rozhodují, zdali mají zájem absolvovat ucelený kurz.
- Manželské páry, které jsou ochotny vést kurzy, je nutné **speciálně vyškolit na komunikaci a spolupráci s nastávajícími manžely**. Adekvátně školený lektor má nejvyšší potenciál předat své poznatky a zkušenosti efektivním způsobem.
- Doporučujeme **vést databázi** manželských párů, které vedou kurzy pro snoubence a jejich **kontakty a základní informace vyvěsit na webové stránky organizace**. Zájemci o kurz tak mají možnost domluvit si takový pár, který se mu zamlouvá nejvíce, což je vzhledem k velmi osobní povaze věci stěžejní.
- Do přípravy snoubenců je vhodné **zapojit také odborníky na danou oblast**. Tím je možné zajistit efektivní spojení teoretické odbornosti expertů a praktické zkušenosti manželských párů.
- Nutné je **zajistit dostatečnou propagaci možnosti využití kurzů** předmanželské přípravy. Základem je samozřejmě poskytnutí informace na webových stránkách. Lze však očekávat, že pro tento typ kurzu je nejvíce účinným nástrojem doporučení známému. Vhodné je tedy motivovat absolventy kurzu k dalšímu šíření své zkušenosti.

Možnosti financování:

- **Financování z rozpočtů obcí, krajů či organizací**, které budou daný projekt pořádat.

- **Zavedení účastnického poplatku na pokrytí základních nákladů** (jako je odměna pro manželské páry, které kurzy vedou, občerstvení, zajištění prostor apod.).
- **Financován ze sponzorských darů**, většinou od účastníků víkendu, jimž tento program pomohl ve vztahu se synem, nebo od sponzorů, kteří vnímají významnost a důležitost projektu.
- **Financování ze státních či strukturálních fondů**, jako je např. Národní dotační titul Rodina či Obec přátelská rodině.

Přínos projektu:

Česká republika se potýká s velmi vysokou mírou rozvodovosti. Dle dat Českého statistického úřadu byla k roku 2021 míra rozvodovosti pro ČR téměř 40 procent. Z toho ve třech pětinách rozvodů se jednalo o manželství, jejichž součástí byly nezletilé děti. Ve srovnání s ostatními státy Evropské unie se tak Česká republika řadí na osmou příčku v žebříčku míry rozvodovosti (Statista). Vysoká míra rozvodovosti je palčivým problémem současné společnosti. Rozvody mohou mít zásadní dopady jak na život partnerů, tak primárně na život a vývoj dítěte, které je nuceno tuto negativní zkušenost rodičů absolvovat. Výzkumy potvrzují, že rozvod rodičů může mít nežádoucí vliv např. na studijní ambice a dosažené vzdělání, zaměstnanost, výši příjmu, duševní zdraví či životní styl v pozdějším životě zasaženého dítěte. Osoby z rozvedených rodin také vykazují značně vyšší pravděpodobnost vlastního rozvodu (Pavlát 2011). Právě zaměření se na vhodnou a efektivní přípravu snoubenců na manželský život je zásadním nástrojem, který může rozvodům předcházet. Díky kurzu si budoucí manželé mohou osvojit základní principy fungujícího manželství. Mají šanci zjistit, jak společně překonávat úskalí, jak porozumět potřebám partnera, jak sjednotit své cíle a očekávání a vybudovat si tak pevný vztah, který zvládne odolávat novým nástrahám.

Mezi hlavní přínosy projektu můžeme zařadit:

- **Posilování partnerských i rodičovských kompetencí** skrze systematické, ale přirozené prohlubování vztahů mezi budoucími manžely, a to skrze komunikaci s párem s dlouholetou bezprostřední zkušeností.
- **Posilování hodnoty rodiny a manželství ve společnosti.**

Zdroje:

- MPSV. *Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích*. Dobrá praxe v obcích: Projekt příprava snoubenců. Dostupné z: http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/images/Sbornik_dobre_praxe.pdf
- Veselý, A. Nekola M. ed. (2007). *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). Studijní texty (Sociologické nakladatelství).
- Český statistický úřad. *Pohyb obyvatelstva – rok 2021*. Dostupné z: [Pohyb obyvatelstva - rok 2021 | ČSÚ \(czso.cz\)](https://www.czso.cz/portal/Tabulka.aspx?lang=cs).
- Statista. *Divorce rates in the European Union in 2020*. Dostupné z: [EU divorce rates by country 2020 | Statista](https://www.statista.com/statistics/1101124/divorce-rates-in-the-eu/).
- Pavlát, J. (2011). *Dlouhodobé následky rozvodu na děti*. In: Česká a slovenská psychiatrie 107(5). Praha: Psychiatrická klinika I. LF UK a VFN. Dostupné z: [CSP 2011 5 297 300.pdf \(csppsychiatr.cz\)](https://www.csppsychiatr.cz/Portals/0/2011/5/297-300.pdf).